

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	7
<i>Bakkal ve Papağan</i>	9
<i>Akıllı Tavşan</i>	13
<i>Padişaha Su Hediye Eden Adam</i>	21
<i>Padişahın Doğanı</i>	27
<i>Ayrıla Dost Olan Adam</i>	29
<i>Fare ile Deve</i>	33
<i>Üzüm Kavgası</i>	37
<i>Boya Küpüne Düşen Çakal</i>	39
<i>Yılan Hırsız</i>	43
<i>Yılan Avcısı</i>	45
<i>Fil Neye Benzer?</i>	49
<i>Haylaz Çocuklar ve Kuruntulu Öğretmen</i>	51
<i>Aydan Korkan Fil</i>	55
<i>Hayvanların Dilini Öğrenen Adam</i>	59
<i>Tembel Köpek</i>	63
<i>Üç Balık</i>	65
<i>Kuşun Öğüdü</i>	67
<i>Karıncalar ve Kalem</i>	71
<i>Oduncunun Eşeği</i>	73
<i>Eşek ve Tilki</i>	77
<i>Et ve Kedi</i>	83
<i>Tuzağa Düşen Kuş</i>	85
<i>Fareyle Kurbağa</i>	89

ÖN SÖZ

İslâm dünyasının büyük bilge şairlerinden olan Mevlâna Celâleddin Muhammed, 6 Rebiülevvel 604 (30 Eylül 1207) tarihinde bugünkü Afganistan sınırları içerisinde yer alan Belh'te dünyaya gözlerini açar. Babası, büyük âlim ve vaizlerden ve aynı zamanda büyük sûfilerden Bahâüddin Veled'dir.

Beş-altı yaşlarındaiken ailesiyle birlikte Belh'ten ayrılan Mevlâna birçok şehir görüp yaşadktan sonra yine ailesiyle birlikte Konya'ya yerleşir. Daha yirmi dört yaşındayken babası vefat eder. Babasının vasiyeti veya Bahâüddin Veled'in mürit ve dostlarının isteği üzerine babasının yerine geçerek vaaz ve dersler vermeye başlar. Halep, Şam, Kayseri gibi birçok şehirde ilim hayatını devam ettirir.

Dönemin önemli âlimlerinden olan Muhyiddin İbnu'l-Arabî, Sadeddin-i Hamevî, Evhadeddin-i Kirmânî ve Sadreddin-i Konevî ile de zaman zaman bir araya gelen Mevlâna, Konya'ya tekrar döner ve öğretim, irşat ve vaaz çalışmalarını sürdürür. Mevlâna'nın ders ve vaaz meclisleri o denli etkilidir ki öğrenci ve müritlerinin sayısı yüzlerle ifade edilir.

Bugün bütün dünyada en çok okunan eserlerden biri olan Mesnevi'yi öğrencisi ve yakın dostu Hüsameddin Çelebi'nin teşviki ve desteğiyle meydana getirmiştir.

Bir gün Mevlâna'nın hastalandığı duyulur ve Konya halkı onu ziyarete koşar. Uygulanan tedaviler yarar sağlamaz. Mevlâna için gerçek yurda dönüş zamanı gelmiştir. 5 Cumâdessânî 672 (17 Aralık 1273)'de bâki âleme geç eder. O, ölümü, gerçek dünyaya yeniden dönüş ve sevgiliye yani Allah'a kavuşma olarak gördüğünden o geceyi; düğün gecesi (şeb-i arûs) diye niteler.

Mevlâna'dan geriye çok değerli eserler kalmıştır. Bunların başında şiirleri, şiirlerinin başında da *Mesnevi* gelmektedir. *Mesnevi*, her biri defter diye anılan altı ciltten oluşmaktadır. Mevlâna'nın lirik şiirleri ise *Divan-ı Kebir* adı verilen eserde bir araya getirilmiştir. Bu eserde üç bini aşkın gazel, yüzlerce rubai yer almaktadır.

Mevlâna'nın iki ayrı düzyazı eseri vardır. Bu eserler onun vaaz ve konuşmalarının yazıya dökülüp düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Bu iki kitaptan biri *Fihî Mâfih*, diğeri *Mecâlis-i Seb'â*'dır. Mevlâna'nın birkaç Arapça şiiri ve birkaç Türkçe dizesi dışında bütün eserleri Farsçadır. Bu eserlerin tamamı Türkçeye çevrilmiştir.

Elinizdeki kitapta yer alan öyküler, Mevlâna'nın insanları iyiye ve doğruya yöneltmek için Mesnevi'de anlattığı öykülerden seçilerek sade bir dille yeniden kaleme alınmıştır.

Prof. Dr. Hicabi Kırılancık

BAKKAL VE PAPAĞAN

Eski zamanlarda bir bakkal vardı. Bakkalın dükkânında bir papağanı vardı. Papağanın yeşil renkli tüyleri çok güzeldi. Üstelik konuşan bir papağandı bu. Dükkâna gelenler onun konuşmasına hayran kalıyorlardı. Bakkal, bu güzel ve konuşkan papağanı çok seviyor, ona çok iyi bakıyordu.

Bakkal, çeşit çeşit ürünler satardı dükkânında. Un, tuz, şeker ve yağdan tutun da güzel kokulara varıncaya değin her şey vardı. Bakkal, dükkânına çok özen gösterir, dükkânın temiz ve düzenli olması için elinden geleni yapardı. Papağan da sahibini çok sever, o yokken dükkânda bekçilik eder, müşterilerle konuşur, şakalaşır.

Ama bir gün beklenmedik bir şey oldu. Bakkal bir iş için evine gitmişti. Papağan dükkânda yalnızdı. Papağan becerikli olmasına becerikliydi ama ara sıra ürkekliği tutardı. Yine bir şeyden ürken papağan ansızın uçup gülyacağı şişelerine çarptı. Şişeler devriliş içindeki yağlar yerlere yayıldı. Her yer yağ olmuştu. Hatta bakkalın kenarda asılı duran önlüğü bile yağ içinde kalmıştı.

Papağan çaresiz bir şekilde köşesine çekilip sahibini beklemeye başladı.

Bakkal evden çıkageldi. Papağan, hiçbir şey olmamış gibi köşesinde duruyordu. Bakkal, dükkânın hâlini görünce sinirlendi. Bu işi papağanın yaptığını düşünen bakkal elindeki cetvelle papağanın başına vurdu. Papağanın başı fena hâlde yaralanmıştı. Üstelik sahibiyile de, müşterilerle de hiç konuşmaz olmuştu. Birkaç gün sonra papağanın başındaki yara iyileşmiş ama izi kalmıştı. Papağanın başındaki güzelim tüyler yok olmuştu. Sahibi yaptığına pişmandı ama son pişmanlığın yararı yoktu. Bakkalı asıl üzen şey, papağanın kel olması değil, hiç konuşmamasıydı. Bakkal onun yeniden konuşmaya başlaması için elinden geleni yaptı ama çabası hiçbir sonuç vermedi.

Günler geçti, değişen bir şey olmadı. Bu durum günlerce böyle sürdü. O güzel papağanın adı artık kel papağan olmuştu. Kel papağan, dükkânda köşesinde sessizce durur, gelen gideni izlerdi. Sahibi de onu konuşturmak için çabalar, ilginç şeyleri ona gösterirdi.

Papağan yine böyle etrafı seyrederken başında hiç saç olmayan bir adam girdi içeri. Adam, bilge bir dervişti ve saçını usturayla kazıtmış, başında hiç saç bırakmamıştı. Bu durum papağana çok ilginç gelmişti. Bu ilginç durum karşısında papağanın dili çözüldü ve şöyle dedi:

- Nasıl oldu da kel oldun? Yoksa sen de mi şişeleri devirip yağları döktün?

Papağanın bu sözüne herkes güldü. Dediler ki “Der-işle kendini bir tutuyor! Oysa görünüşe aldanmamak, kendini başkasıyla ön yargılı bir şekilde kıyaslamamak gerek.”

AKILLI TAVŞAN

Yemyeşil bir orman içinde dostluk içinde yaşayan hayvanlar vardı. Her gün ormanda otlayıp karınlarını doyururlardı. Onların mutluluğunu bozan tek şey aslan korkusuydu. Çünkü aslan her gün gizlice onlara yaklaşarak saldırıyor, içlerinden birini yakalayarak kendine yemek yapıyordu. Bu yüzden bütün hayvanlar tedirgindi. Onlar, aslan korkusundan evlerinden çıkmayacaklardı ama aç kalmamak için ormanda yiyecek bulmak zorundaydılar. Sürekli aslan korkusuyla yaşamak onları bıktırmıştı. Sonunda bu duruma bir çözüm bulmak için toplantı yaptılar. Herkes görüşünü söyledi. İçlerinden birinin görüşü herkese uygun geldi. Aldıkları kararı bildirmek için hep birlikte aslanın yanına gittiler. Hayvanların sözcüleri şöyle dedi:

– Kralım, sana bir teklifimiz var. Biz her gün korku içinde yaşamaktan bıktık. Sen nasıl olsa her gün gelip birimizi yakalayıp yiyorsun. Artık senin zahmet çekmene gerek yok. Bundan böyle her gün seni biz doyuracağız. Her gün içimizden birimiz gönüllü olarak sana

yemek olacak. Böylece diğerlerimiz ormanda korkuyla gezmekten kurtulmuş olacak. Buna ne dersin?

Aslan, bu işte bir hile olabileceğini düşünüp dedi:

– Hile yapıyor olmayasınız? Çalışıp çabalamadan karın doyurmak, hiç olacak şey mi? Üstelik kim kendi ayağıyla ölmeye gelir?

– Hayır, sayın aslan, dediler. Ne hilesi? Sana hile yapmaya gücümüz yeter mi? Senin gibi değerli birinin çalışıp yorulması yakışık almaz. Sen hiç merak etme.

Aslan biraz düşündü. Karşısındaki hayvanları korkunç bakışlarıyla süzdükten sonra dedi:

– Aslında çalışmadan karnımı doyuracağımı aklım kesmiyor ama gene de sizi deneyeceğim. Bakalım sözünüzde duracak mısınız?

Hayvanlar hep bir ağızdan söz verdikten sonra içlerinden birini kurayla seçip o günün yemeği olarak aslana bıraktılar.

Aslan:

Aslan, “Bu iş hoşuma gitti.” dedi içinden. “Bundan sonra da böyle kendi ayaklarıyla gelirlerse çalışıp yorulmama gerek kalmayacak.”

Böylece her gün sırası gelen bir hayvan, diğer arkadaşlarının rahat otlamaları için kendini feda edip gönüllü olarak aslana yem oldu. Bu durum pek hoş değildi ama her gün ölüm korkusu yaşamaktan da iyiydi.

Günlerden bir gün aslana gitme sırası tavşana gelmişti. Tavşan gitmekte isteksiz davranıyordu.

– Bu zorbalık artık bitmeli, dedi.

Diğerleri itiraz edip dediler:

– Neler söylüyorsun sen? Biz günlerdir, verdiğimiz sözü tutup bir arkadaşımızı aslana veriyoruz. Yoksa sözümüzü tutmamış oluruz. Sen gitmezsen adımız kötüye çıkar. Aslanla başka türlü nasıl baş ederiz?

Tavşan yavaş davranıyor, gidişini geciktiriyordu. Çünkü aklına bir hile gelmişti. Bu hileyi aslan yutar sa bütün hayvanlar kurtulacaktı. Tavşan, arkadaşlarına dönerek dedi:

– Kardeşlerim, benim bir planım var. Bana güvenin. Bu planı uygulamak için bana biraz zaman verin.

Diğerleri, onun böyle bir hile yapacağına inanmıyorlardı. Ona kızarak dediler:

– Sen tavşansın. Tavşan gibi davran da boyundan büyük işlere kalkışma.

Tavşan, onları inandırmak için epey dil döktü. Onlara, bir tavşan olduğu için kendisini küçümsememelerini, kendisine bu düşünceyi Allah'ın verdiğini söyledi. Onlar da sonunda tavşana inanmaya başladılar. Tavşanın nasıl bir plan düşündüğünü sordular. Ama tavşan, hilesini onlara anlatmadı. Sadece şöyle dedi:

– Dostlarım, bana güvenin. Çünkü sırrını başkalarına söylersen, artık sır diye bir şey kalmaz.

Tavşan, arkadaşlarının yanından ayrılarak yola koyuldu. Aslanın yanına gidiyordu, bilerek yavaş gidiyor, gecikiyordu. Aslan ise o günkü yiyeceğinin gecikmesine sinirlenmiş, kükreyip duruyordu. “Zaten bu hayvanlara güven olmaz.” diyordu. “Bak, sonunda verdikleri sözü bozdular. Ben bunun böyle olacağını biliyordum!”

Aslan, kızgınlıktan pençesiyle yerleri tırmalarken uzaktan tavşanın gelmekte olduğunu gördü. Tavşan geldiğinde aslan ona öfkeyle bağırdı:

– Bre densiz tavşan! Kralın huzuruna böyle mi gelinir? Bilmez misin benden bütün hayvanların ödü kopar. Niçin geç kaldın?

Tavşan korkudan titrer bir hâlde,

– Kralım, dedi, izin verin de anlatayım. Suç bende değil.

Aslan daha da sinirlenerek kükredti:

– Demek suç sende değil. Kimmiş bakalım suçlu? – Aslında erkenden yola çıktım ama...

– Erken çıktın da bu zamana kadar nerede kaldın?

Tavşan niçin geç kaldığına dair uydurduğu hikâyeyi anlattı:

– Arkadaşlarım, bir tek tavşanla kralımızın karnı doymaz, diye yanıma bir tavşan daha verdiler. Biz iki tavşan gelirken yolda önümüzü başka bir aslan kesti. Bizi yemek istedi. Biz de dedik: “Krallar kralı bizi bekliyor.

Ona gitmemiz gerek.” O ise bizim bu sözümüze kızarak, “Krallar kralı da kim oluyormuş!” dedi, dedi, “En büyük kral benim!” Ben ısrarla “Krallar kralı aslan bizi bekliyor. Onu bekletmek olmaz. Kralıma haber verip sizden söz edeyim.” dedim. O da “Öyleyse arkadaşını benim yanımda rehin bırak. Çabuk gidip geri dön.” dedi. Ona rehin bıraktığım arkadaşım benden daha se-mizdi.

Aynı ormanda kendinden başka bir aslanın daha ol-masından rahatsız olan aslan heyecanla,

– Gel bakalım, dedi. Nerdeymiş bu aslan? Onun ce-zasını vereyim de görsün! Yok, eğer yalan söylüyorsan, senin için çok kötü olur.

Tavşan önde aslan arkada yola koyuldular. Tavşan as-lanı bir kuyuya doğru götürdü. Kuyuya yaklaşınca tav-şan korkuyormuş gibi yaparak geride kalmaya başladı. Bunu gören aslan dedi:

– Neden geride kalıyorsun? Bir şey mi oldu?

– Sözünü ettiğim aslan bu kuyuda. Baksana, elim ayağım titriyor. Yüzüm korkudan sapsarı oldu.

– Korkma. Onu bana göster. Ben onu bir vuruşta gebertirim.

Tavşan titriyormuş gibi yaparak aslana yalvardı:

– Beni kucağına alırsan gösterebilirim.

Aslan tavşanı kucağına alıp kuyunun başına geldi.

Aşağıya bakınca kuyuda kucağında besili bir tavşan bulunan bir aslan gördü ve hemen tavşanı bir kenara bırakıp kuyuya atladı. Oysa kuyuda su vardı ve kuyudaki başka bir aslan değil, kendi yansımasıydı.

Ormandaki hayvanlar, aslan belasından kurtuldular ve tavşana teşekkür ettiler. Kendisi küçük ama akli büyük tavşan, onlara şu öğüdü verdi:

– Aslan kuyuda, kendi yansımasını, kendi düşmanı gibi gördü. Unutmayın ki zalimlerin zulmü, karanlık bir kuyudur.

PADİŞAHA SU HEDİYE EDEN ADAM

Bir zamanlar Bağdat'ta çok cömert bir halife vardı. Cömertliği dillere destan olmuştu. Kendisinden yardım isteyenleri güler yüzle karşılar, istediklerini onlara fazlasıyla verirdi. Bu halifenin şehrinden çok uzak bir çölde yoksul bir adam yaşırdı. Adamın karısı her akşam kocasına dert yanar, yoksulluklarından yakınırdu. Derdi ki:

– Herkes bolluk içinde yaşıyor. Biz ise ekmeği zor buluyoruz.

Kocasını da ona hep sabretmesini söyleyip,

– Zaten ömrümüzün yarısı geçmiş, hâlimize şükre delim. O kadar da kötü durumda değiliz, derdi.

Adamın bu sözleri karısının kulağına girmez, şöyle karşılık verirdi:

– Bunlar boş laf. Hem yoksulsun hem de kendini beğenmiş. Kendini beğenmişlik kötü bir şey. Üstelik yoksulların kendini beğenmesi daha da kötü.

Sonunda kadının sözleri etkili oldu ve adam yoksulluklarına son vermek için bir şeyler yapmayı kabul etti. Ama ne yapacağını bilmiyordu. Karısına,

– Madem öyle, bu konuda ne yapmamı önerirsin, diye danıştı.

Karısı, cömert halifenin ününü duymuştu.

– Halifeye git, dedi, o seni boş çevirmez.

Adam:

– İyi ama, dedi, büyüklerin huzuruna eli boş gidilmez. Ona ne götürebilirim ki?

Kadının aklına iyi bir fikir gelmişti:

– Ona bir testi su götür. Bizim bu çölde sudan daha değerli bir varlığımız yok. Eminim halife de böyle güzel bir su görmemiştir.

Zavallı kadın, halifenin yaşadığı Bağdat şehrinde Dicle Nehri'nin aktığını bilmiyor, çöldeki gibi orada da su sıkıntısı olduğunu sanıyordu.

Kocasını, bu fikri çok beğendi ve hemen bir testi alıp çölün en iyi kuyusundan su doldurdu ve ağzını sıkıca kapadı. Yolda başına bir şey gelmesin diye de testi iyice sarıp sarmaladı. Adam yola koyuldu. Karısı onu dualarla uğurladı ve kocasına testi hırsızlara kaptırması için dikkatli olmasını söyledi. Adam yolda dikkatle ilerliyor, kadın da testinin başına bir şey gelmemesi için dualar ediyordu.

Sonunda adam Bağdat'a ulaştı. Resmî giyimli birilerini görünce onlara halifenin sarayını sordu. Adamın yoksulluğu her hâlinden belliydi. Görevliler hemen onu alarak saraya götürdüler. Çünkü halifenin adamları da halife gibi cömert ve iyilikseverlerdi. Adam özenle getirdiği su dolu testiği halifeye verilmek üzere onlara teslim etti. Adam, testiği sağ salim getirdiği için şükrediyordu.

– Çok şükür, diyordu, bu çok değerli hediyemi başına bir şey gelmeden yerine ulaştırdım. Eşim bunu bilse çok sevinir!

Halifenin adamları bu durum karşısında neredeyse güleceklerdi ama hiç belli etmediler. Adamın hediyesini aldıktan sonra karnını doyurup dinlenmesini sağladılar. Sonra da halifenin huzuruna vararak adamın hediye olarak getirdiği su dolu testiği sundular. Halife, adamın samimi davranışından çok etkilenmişti. Adamlarına şöyle dedi:

– Bu testiği altınla doldurun. Kendisi ve ailesi için giyecekler verin. Fakat onu mutlaka Dicle Nehri üzerinden evine gönderin. Çünkü Dicle üzerinden yol daha kestirme olur.

Halifenin adamları, “Sana Halifenin selamı var.” diyerek adama altın dolu testiğiyle birlikte birçok hediye verdiler. Sonra da onu halifenin buyurduğu gibi Dicle Nehri kıyısında bir gemiye bindirdiler. Adam gemiye

binip Dicle Nehri'ni görünce getirdiği hediyeden dolayı kendi kendine utandı.

– O büyük Halife, ne kadar cömertmiş, dedi. Benim o değersiz hediyemi çok değerli bir şeymiş gibi kabul etti. Karşılığında da bunca değerli hediyeler verdi!

Bizim, Allah'a ibadetlerimiz de bedevi adamın Halife'ye hediye olarak bir testi su götürmesi gibidir. Fakat samimi ve gösterişsiz ibadet edersek Allah kat kat karşılık verir.

PADIŞAHIN DOĞANI

Eski zamanlarda bir padişahın eğitilmiş bir doğanı vardı. Doğan, av zamanı küçük av hayvanlarını yakalayıp padişaha getirir, görevini bitirdikten sonra gelip padişahın koluna konardı. Bir gün ne olduysa olmuş, doğan kaçmış, padişahın koluna geri dönmemişti. Ortadan kaybolan doğanı her yerde arıyorlar, bir türlü bulamıyorlardı.

Padişahın avlandığı ormanın yakınlarında bir kulübe vardı. Kulübenin önünde yaşlı bir kadın çocuklarına yemek pişirirken doğanı gördü. Doğan, yaşlı kadından kaçmadı. Kadın da onu yakalayıp ayaklarını bağladı. Doğanın kanatları kocaman, tırnakları upuzundu. Yaşlı kadın,

– Sana iyi bakmamışlar. Bu yüzden tırnakların uzayıp tüylerin çoğalmış, diyerek doğanın kanatlarını kısaltıp tırnaklarını kesti.

Yaşlı kadın, tırnaksız ve kanatsız doğanın işe yaramayacağını bilmiyordu. Sonunda padişah ve adamları

doğanı tırnakları kesilmiş, kanatları kısaltılmış hâlde buldular.

Padişah,

– Vefasız davranıp efendisinden kaçanın hâli işte böyle olur, dedi.

Doğan ise padişahı kaçığına pişman olduğunu göstermek için kanadını ve gagasını padişahın koluna sürüyor, bu hareketiyle sanki özür dileyip şöyle diyordu:

– Bir daha benim değeri mi bilenleri terk etmeyeceğim!

AYIYLA DOST OLAN ADAM

Büyük bir ejderha bir ayıya saldırmıştı. Ayı, köşeye sıkışmış, kendini korumaya çalışıyordu. Ejderha neredeyse ayıyı yutmak üzereydi. Ayı, can havliyle inlemeye başladı. Tam o sırada ormanda bulunan genç bir adam, ayının feryadını duyup yardıma koştu. Cesur adam, ejderhanın ayıya saldırdığını görünce ejderhaya saldırarak ayıyı kurtardı.

Ayı, canını kurtaran adamın yanından ayrılmaz oldu. O, adamın iyiliğine böylece teşekkür ediyordu. Adam nereye gitse ayı da arkasından gidiyor, sadık bir köpek gibi onun yanından ayrılmıyordu. Ayının bu bağlılığı adamın hoşuna gitmişti.

Böylece ayıyla birlikte bir süre ormanda gezinen adam yorulup bir ağacın gölgesi altında dinlenmek için uzandı. Ayı ise onun başında bekçi gibi beklemeye başladı. O sırada oradan geçen bir adam onları gördü. Çok şaşırılmıştı. Şaşırmakta haklıydı. Bir insanla bir ayı arkadaş olmuşlardı. Oysa ayılar vahşi hayvanlardı ve insanlara zarar verebilirlerdi. Yoldan geçen bu adam, ayıyla arkadaş olan adama selam verip,

– Bu ne hâl kardeş? Bu ayı da nereden çıktı böyle, dedi.

Ayıyla arkadaş olan adam, ejderhanın ayıya saldırmasından başlayarak bütün olanları anlattı.

Yoldan geçen adam:

– Ayı, sana minnet duyuyor ama ayıyla bir arada bulunmak tehlikeli olabilir. Aptalların dostluğuna güven olmaz. Bir an önce ondan kurtulmaya bak, dedi.

Adam, onu ayıdan ayırmak için çok dil döktü:

– Ben senin iyiliğini düşünüyorum. Ben insanım sen de insansın. İnsan insanla dost olmalı, ayıyla değil.

Bu öğüt adama hiç etki etmedi. İçinden, “Beni kıskanıyor. Böyle bir sevgi elbette kıskanıılır.” diye düşündü.

– Senin öğüdüne ihtiyacım yok. Var git yoluna. Zaten çok uykum var, diyerek gölgede yatmaya devam etti.

Bir süre sonra derin bir uykuya daldı. Adam uyuyor, ayı, adamın yüzüne konan sineği kovalıyordu. Ancak sinek inat edip tekrar geliyordu. Ayı, sineği genç adamın yüzünden birkaç kez kovmuş ama sinek hemen dönüp geri gelmişti. Ayı, sineğe sinirlendi ve gidip iri bir taş alıp geldi. Baktı ki sinek yine uykudaki adamın yüzüne konmuş. Sineği ezmek için değirmen taşı büyüklüğündeki taşı kaldırıp sineğe vurdu.

Genç adam, akılsız ayının dostluğuna güvenmenin ve o iyi adamın verdiği öğüdü dinlememenin cezasını canıyla ödedi.

FARE İLE DEVE

Bir fareyle bir deve birlikte yolda gidiyordu. Deveyle arkadaş olmaya çalışan fare, devenin yularını tutup çalımla yürümeye başladı. Deve ise farenin yaptığını umursamıyor, onun arkasından yürüyordu. Bundan cesaret alan fare, kendisini deveden güçlü ve üstün görmeye başlamıştı. Deve: “Sen kendini bir şey sanmaya devam et. Birazdan ben sana gösteririm”, diyordu içinden.

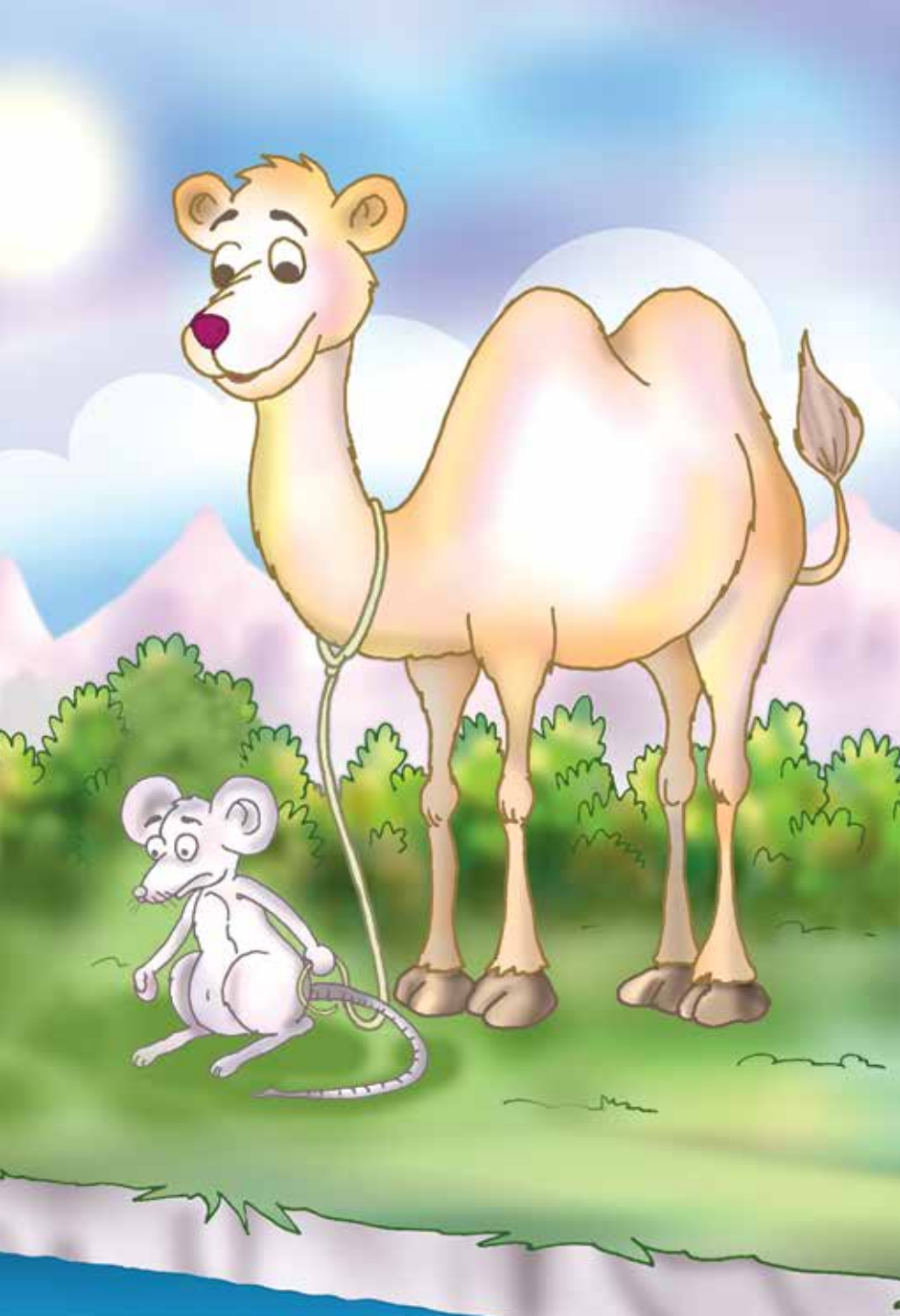
Fare önde, deve arkada, epeyce yol gittiler. Sonunda çağlayarak akan bir ırmağın kıyısına geldiler. Fare ırmağı görünce ne yapacağını bilemez hâlde kalakaldı. Deve, fareye seslendi:

– Niçin durdun arkadaşım? Dağlarda, ovalarda ne güzel yürüyordun! Sen benim kılavuzumsun. Yularımı nereye çeksen gidiyorum. Şimdi niçin yürümüyorsun?

– Bu ırmak çok derin arkadaş, dedi fare. Boğulmaktan korkarım.

Deve hemen öne geçip,

– Bakalım suyun derinliği korktuğun kadar var mıymış, dedi ve hemen suya adım attı.

Su, devenin dizlerine kadar geliyordu.

– Bak, dedi deve, korkulacak kadar derin değilmiş. Sadece dizime kadar geliyor.

Fare deveyle boy ölçüşmesinin anlamsızlığını anladı.

– Dizden dize fark vardır. Sana karınca gibi gelen benim gibi farelere ejderha gibidir. Senin dizine dek olsa da benim boyumun yüz katıdır.

Deve şöyle dedi:

– Öyleyse bir daha kendinden büyüklere karşı küstahlık etme. Git, kendin gibi farelerle boy ölçüş.

Fare yaptıklarına pişmandı. Deveden özür diledi ve kendisini karşıya geçirmesi için yalvardı. Deve de onun hâline acıyıp “Çık sırtıma da ırmaktan geçireyim seni.” dedi.

ÜZÜM KAVGASI

D illeri farklı olan dört kişi arkadaşı olmuştu. Bir adam bu dört arkadaşına bir gümüş para vermişti. Bu parayla bir şey alıp yemeyi düşündüler. Dördü de üzüm almak istiyordu ama her birinin dilinde üzümün başka bir adı olduğundan aynı şeyi istediklerinden haberleri yoktu. Bu yüzden anlaşmazlığa düşüp kavga etmeye başladılar.

Oysa birbirlerinin dillerini bilselerdi anlaşmaları kolay olacaktı. Oradan geçen bilge bir adam onların kavga etmelerini engelledi. Çünkü o, dördünün dilini de biliyordu. Ellerindeki parayla onlara üzüm getirince kavgayı bırakıp hep birlikte üzümü afiyetle yediler.

BOYA KÜPÜNE DÜŞEN ÇAKAL

Bir çakal, boş bulduğu bir depoda oynayıp zıplıyordu. Orada içi farklı renklerde artık boyalarla dolu bir küp vardı. Çakal hoplayıp zıplarken ayağı ortada bulunan tahtalara takılınca kendini boya küpünün içinde buldu. Boya küpüne nasıl düştüğünü anlayamamıştı. Bunu düşünecek vakti de yoktu zaten. Bir an önce bu küpten kurtulmalıydı. Küp biraz derin olduğu için çıkmak pek de kolay değildi. Çıkmak için ayağa kalkıp küpün kenarına tutunmaya çalışıyor, her defasında küpün içine düşüyordu. Epey çabaladıktan sonra küpten çıkmayı başardı. Küpten çıkınca baktı ki her tarafı her renkten boya içinde, ıslıl ıslıl! Çakalın her yanı boya olmuştu. Üzerindeki boya kuruyup bir de güneş vurunca daha da parlamaya başlamıştı tüyleri.

Bu yeni görünümü çakalın hoşuna gitti. Küpe düştüğü için kendini şanslı sayıyordu. Çakal, rengârenk tüyleriyle arkadaşlarına caka satmak için soluğu öteki çakalların arasında aldı. Herkes onun bu hâline şaşır-mıştı. Çevresine toplandılar. Çakal neşeyle gülüyor, ağzı

kulaklarına varıyordu. Üstelik arkadaşlarına küçümseyerek bakıyordu. Çakallar, ondaki bu değişimin nedenini merak ediyorlardı. Dayanamayıp hep bir ağızdan sordular:

– Küçük çakal, ne oldu da böyle neşeyle doldun? Üstelik kendini beğenmiş biri olup çıkmışsın. Baksana bizden uzak duruyorsun. Bu kendini beğenmişlik de nereden çıktı?

Çakallardan biri boyalı çakalın karşısına geçip dedi:

– Gerçekten mutlu musun, yoksa mutlu görünmeye mi çalışıyorsun?

Boyalı çakal, bu soru karşısında böbürlenerek konuştu:

– Şu rengime bir baksana! Çiçek bahçesi gibi çeşit çeşit rengim var! Ne kadar güzelleştiğimi görmüyor musun? Bu bana Allah'ın bir lütfü. Ben, sizin gibi sıradan bir çakal değilim! Bana bundan böyle çakal demeyin. Çakallarda böyle güzellik olur mu hiç?

Çakallar böyle rengârenk bir çakalı daha önce hiç görmemişlerdi. Onun çevresinde toplandılar. Fakat tüyleri boyalı çakal, artık kendinin tavus kuşu olduğunu ileri sürüyor, çakalların kendisine tavus demelerini istiyordu. Çakallar ise tavus kuşu hakkında biraz bilgi sahibiydiler.

– Tavus kuşları bahçelerde süzülerek gezer, dediler, sen öyle süzülür müsün?

- Hayır, dedi boyalı çakal, benim öyle bir becerim yok.

- Peki, dediler, tavuslar gibi ötebilir misin?

Boyalı çakal bu soruya da “Hayır.” diye cevap verdi. Onlar da,

- Öyleyse sen tavus değilsin, dediler. Sadece renkle, boyayla tavus olunmaz.

YILAN HIRSIZI

Bir hırsız, bir yilancının yılanını çaldı. İyi bir iş yaptığını düşünerek seviniyordu. Oysa yılanlar tehlikeli hayvanlardı ve yılanı çalmakla kendi hayatını tehlikeye attığının farkında değildi.

Bu arada yılanı çalınmış olan yılanı üzüntü içindeydi. Yılanını bulmak için bakmadığı yer kalmamıştı. Yılanına tekrar kavuşmak için sürekli dua ediyordu.

Sonunda hırsızın izini bulmuştu. Ama hırsız, yaptığı hırsızlığın bedelini hayatıyla ödemişti. Yılan, hırsız sokmuş, daha sonra da ortadan kaybolmuştu. Hırsızın yılan tarafından sokulup öldürülmüş olduğunu gören yılanı, yılanı çaldığına artık üzülüyor, duasının kabul olmamasına sevinip şükrediyordu.

İşte böyle, biz de tıpkı yılanı gibi Allah'a dua ederiz de Allah bizim için zararlı sonuçlar verecek dualarımızı dikkate almaz.

YILAN AVCISI

Bir yılan avcısı, kış mevsiminde yılan yakalamak için dağa gitmişti. Yılan avcısının amacı, yılan yakalayıp şehre getirmek ve yılanı para karşılığında insanlara göstermektir. Yılan yakalamak çok zor bir iştir. Yılan avcısı da bu zorluğa para kazanıp geçimini sağlamak için katlanıyordu.

Yılan avcısı, serin havada dağda yılanların saklanmış olabilecekleri her yere bakıyordu. Taş kovuklarını, mağaraları ve çalı diplerini dikkatle araştırıp yılan olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Böyle uzun bir süre dolaştıktan sonra bir mağaranın girişinde kocaman bir yılanla rastladı. Bir insanı yutacak büyüklükteki dev yılan cansız yatıyordu.

– Ölmüş, dedi içinden. Keşke canlı yakalaysaydım.

Ölmüş de olsa böyle büyük bir yılan bulduğuna sevinmişti.

– Olsun, dedi, bunun ölüsü de para eder. Bu yılan halkın çok ilgisini çekecek!

Yılanı iplerle bağlayıp çuval parçalarıyla sararak Bağdat şehrinin yolunu tuttu. Yolda güçlkle ilerliyor, ağır yılanı sürüye sürüye götürüyordu. Bu yılan sayesinde halkın ilgisini çekip biraz para kazanacağını düşünüyordu. Kış olmasına kıştı ama Bağdat'ta kışın da havalar epey sıcak olur. Dağ havası soğuktu ama dağdan aşağıya indikçe hava ısınıyordu. Kim bilir Bağdat ne kadar sıcaktı şimdi! Yılan avcısı, kocaman yılanı güçlkle taşıyordu. Hava biraz ısınmaya başladığından hem yorgunluktan, hem sıcaktan terlemişti.

Bu arada yılan avcısının bilmediği bir şey vardı. Yılan aslında ölü değildi. Dağdaki soğuk hava yüzünden hareketsiz kalmıştı. Çünkü yılanlar soğuk havada pek hareket edemezler. Ama havalar ısınınca yılanlar da canlanır ve yuvalarından çıkarlar. Yılan avcısı da yılanların bu özelliğini biliyordu fakat yılanın hiç kıvıldamadığını görünce onu ölü sanmıştı.

Sonunda yılan avcısı, ölü sandığı yılanla birlikte şehre geldi. Şehrin en kalabalık çarşısının ortasında durdu. Yılan avcısının büyük bir yılan getirdiğini duyan herkes orada toplanıyordu. Yılan avcısı, kalabalık artsın diye bekliyor, yılanın üzerini açmıyordu. İyice kalabalık olunca yılanın üzerindeki örtüyü açacak, ölü yılanı herkese gösterecek sonra da yanındaki kutuyu halkın arasında dolaştırıp para toplayacaktı. Bu arada öğle olmuş, hava iyice ısınmıştı. Yılan avcısının ölü sandığı yılan ısınıp canlanmaya başlamıştı. Örtünün altında kıvıldıyordu.

Ölü yılanın kımıldadığını gören herkes şaşırıp kaldı. Yılan, çuval parçalarıyla sarılı ve iplerle bağlı olduğundan halkın merakı daha da arttı. Yılan avcısı da yılanın canlı olduğunu görüp şaşkınlık ve korkudan ne yapacağını bilemez olmuştu. Yılanın ölü olduğunu düşündüğü için onu bir sandığa ya da kafese koymayı düşünmemişti. Ama artık çok geçti.

Yılan artık iyice hareket etmeye başlamıştı. Sonunda bağlı olduğu ipleri koparıp açığa çıktı. İnsanlar sağa sola kaçışmaya başladılar. Yılan avcısı da kaçmaktan başka çare bulamadı fakat yılanın elinden kurtulmayı başaramadı.

Yılan avcısının başına geldiği gibi belaların çoğu insanların başına kendi tedbirsizlikleri ve merakları yüzünden gelir.

FİL NEYE BENZER?

Eski zamanlarda Hintliler bir şehre bir fil getirmişlerdi. Akşam vakti fili karanlık bir binanın içine koymuşlardı. Karanlık olduğu için fil hiç görünmüyordu. O zamana kadar hiç fil görmemiş meraklı insanlar, zifiri karanlıkta filin olduğu yere giriyor, ona elleriyle dokunarak fili tanımaya çalışıyorlardı. Herkes sıraya geçmişti. Sırası gelen içeri girip file dokunuyordu.

Biri tesadüfen filin hortumuna dokunmuştu. Dışarı çıkıp dedi ki:

– Fil bir boruya benziyor.

Bir başkasının eline ise filin kulağı gelmişti. O da çıkınca,

– Fil bir yelpaze gibi, dedi.

Bir başkası da filin bacağına ellemişti. Ona göreseye fil bir sütun gibiydi. Uzun boylu biri de eliyle fili yoklamış, eli filin sırtına gelmişti.

– Fil bir taht gibi, dedi.

Oysa onların elinde bir lamba olsaydı da fili gözleriyle görselerdi böyle yanlış ve eksik tanımazlar, başkalarına da yanlış bilgi vermezlerdi.

Birçok insan, bir şey konusunda yeterli bilgisi olmadığı hâlde onu çok iyi tanıyormuş gibi konuşur da insanlara yanlış bilgi verir.

HAYLAZ ÇOCUKLAR VE KURUNTULU RGRETMEN

Bir okulda öğrenciler ders çalışmaktan bıkmışlardı. Öğrencilerden biri öğretmenin her gün derse gelmesinden yakınıp:

– Neden hastalanıp da birkaç gün okuldan uzaklaşmıyor? dedi.

Bu söz öğrencilerden birinin aklına bir fikir getirdi.

– ğretmenim, diyecekti, benziniz solmuş! Hasta mısınız yoksa?

Öğrencinin planına göre ğretmen bu söz üzerine kuruntuya düşecek, hasta olduğunu sanacaktı. Öğrenci, arkadaşlarına sıkı sıkı öğütledi:

– Siz de ğretmen kapıdan girince, kaygılanmış gibi yapacaksınız, diyeceksiniz ki ğretmenim neyiniz var? Hiç iyi grnmyorsunuz!

Bu fikir bütün öğrencilerin hoşuna gitmişti. Planı uygulamaya karar verdiler.

Ertesi gün çocuklar bu planı düşünerek evden okula geldiler. Bu planı yapan arkadaşlarının herkesten önce

okula girmesini beklediler. Planı o başlatacaktı çünkü.

O çocuk önce okula girdi ve öğretmenin yanına gitti. Öğretmene selam verip kaygıyla baktı:

– Öğretmenim, benziniz solmuş! Hasta mısınız yoksa?

– Benim bir sıkıntım yok, dedi öğretmen. Git otur yerine.

Öğretmen hasta olmadığını biliyordu ama yine de içine bir kuruntu düşmüştü. Daha sonra diğer öğrenciler içeri girdiler. Herkes öğretmene tuhaf tuhaf bakıyordu.

Öğretmen:

– Ne bakıyorsunuz? Otursanıza yerlerinize!

Çocuklardan biri:

– Bir şeyiniz yok değil mi öğretmenim? Ateşiniz varmış gibi görünüyor da.

Bir başkası:

– Yüzünüz biraz solgun görünüyor. Umarım hasta değilsinizdir.

Kısacası her öğrenci buna benzer sözler söyledi. Öğretmenin kuruntusu daha bir arttı. Bu kuruntu yüzünden öğretmenin yüzü gerçekten sararmaya başlamıştı. Dersi bırakıp evin yolunu tuttu. Hızlıca çaldı kapıyı. İçinden de karısına söyleniyordu:

“Benimle hiç ilgilenmiyor. Sonum gelmiş haberi yok!”

Karısı onu görünce şaşırıldı:

– Hayırdır, dedi, niye geldin? Bir şey mi oldu?

– K r müsün, dedi  ğretmen. Şu yüzüme baksanal. Nasıl da solgun! Öğrenciler bile fark etti de senin haberin yok.

Kadın itiraz etti:

– Senin bir Şeyin yok. Nereden çıkarmıŐlar bunu? Kuruntulanma boşuna.

Karısı, onun hasta olmadığını, yüz renginin yerinde olduğunu söylüyordu ama  ğretmen bir türlü inanmıyordu. Dinlenmeye  alıŐıyor fakat öğrencilerini de bırakmaya g nl  razı olmuyordu.

Öğrenciler derslerini yüksek sesle tekrarlıyor, o da dinliyordu. Çocuklar, planlarının henüz işe yaramadığını görüp s yleniyorlardı.

– H l  ders yapıyoruz, diyorlardı. Ne anladık bu plandan?

Planı ilk olarak ortaya atan öğrencinin aklına yine bir fikir gelmişti,

– ArkadaŐlar, dedi, okurken sesinizi biraz daha yükseltin.

Öğrenciler seslerini biraz daha yükselttiler. Öğrencilerin seslerinden dolayı odayı bir uŐultu kapladı. Bunun  zerine aynı  ğrenci öğrencileri susturup,

– Sesimiz, dedi, öğretmenimizin başını aŐrıtıyor. Kendisi zaten hasta.

Öğretmen, öğrencisinin sözünü doğruladı:

– Evet, başımın ağrısı arttı. Haydi dışarı çıkın.

Öğrenciler sevinerek dışarı çıktılar. Herkes dersten kurtulup evine gitti. Çocuklar eve erken dönünce anneleri çocuklardan kuşkulanmışlardı:

– Ne diye erken döndünüz, dersten mi kaçtınız yoksa?

Çocuklar, öğretmenin hastalandığını söylediler. Anneleri çocukların yalan söylüyor olabileceğini düşünerek ertesi gün öğretmenin evine gittiler. Baktılar ki öğretmen ağır hasta gibi yatıyor. Yorgana iyice sarınmış, bu yüzden de terlemiş. Öğrenci velileri,

– Bu hastalık da neyin nesi öğretmen bey, dediler. Bizim haberimiz yoktu.

Öğretmen, bu söz üzerine yerinden doğrulup cevap verdi:

– Bu hastalıktan benim de haberim yoktu. Haylaz çocuklar haber verdiler!

Böylece öğrencilerin anneleri, öğretmenin hasta olmadığını, bu işin çocukların bir planı olduğunu anladılar ve çocuklarını uyarıp okul ve dersin önemini anlattılar.

AYDAN KORKAN FİL

Bir ormanda suyu tertemiz, berrak mı berrak bir göl vardı. Ormandaki hayvanlar oraya gelip su içerler, gölün çevresinde oynayıp eğlenirlerdi.

Orman hayvanlarının bu mutlulukları uzun sürmedi. Bir gün ormana bir fil sürüsü geldi. Filler göl kenarından bir türlü ayrılmıyorlardı. Diğer hayvanlar, fillerden korktukları için suya yanaşmıyorlar, susuz kalıp sıkıntı çekiyorlardı.

Hayvanlar bu sıkıntıdan kurtulmak için düşünüp taşıyor, bir çözüm bulmaya çalışıyorlardı. Sonunda filleri oradan uzaklaştırmak için akıllarına bir hile geldi. Zaten hile yapmasalar, kocaman fillere nasıl güçleri yetecekti?

Bir gece yaşlı bir tavşan yüksek bir tepeden fillere seslendi:

- Ey fillerin kralı! Ben ayın elçisiyim! Sana aydan mesaj getirdim.

Fillerin kralı, karanlıkta tavşanı görmüyor, sadece

sesini duyuyordu. Tavşan yüksek sesle konuşmayı sürdürdü:

– Ay diyor ki bu göl benim gölüm! Arkadaşlarını alıp uzaklaş gölden! Yoksa ay sizin hepinizi kılıçtan geçirecek.

Fillerin kralı bu mesaja pek anlam verememişti. Karşılık vermeden duruyordu. Filden ses çıkmadığını gören yaşlı tavşan ciddi bir ses tonuyla devam etti:

– Bu mesajın doğruluğunun kanıtını bir hafta sonra gece vakti göle gelince göreceksin. Sen göle gelip su içmeye başlayınca ay öfkelenip hareket edecek!

Kral fil, iyice merak etmeye başlamıştı. Bir hafta bekleyip bu işin aslını öğrenmeye karar verdi.

Tavşanın bir bildiği vardı. Bir hafta sonra dolunay çıkacaktı.

Kral fil, bir hafta sonra gece vakti tek başına göle geldi. Gökteki dolunay göle yansıyor. Fil, su içmek için hortumunu göle daldırır daldırmaz suda bir dalgalanma oldu. Bu dalgalanma yüzünden ayın sudaki yansıması titreyip hareket etti. Fil korktu. “Ayın elçisinin dediği doğru çıktı.” diye düşündü.

Hayvanların hilesine aldanan kral fil, hemen oradan kaçıp arkadaşlarının yanına gitti. Fil sürüsü sabah olur olmaz o ormanı terk etti. Böylece ormandaki hayvanlar rahat bir nefes aldılar.

HAYVANLARIN DİLİNİ ÖĞRENEN ADAM

Genç bir adam, Musa Peygamber'den kendisine hayvanların dilini öğretmesini istedi.

– Evcil ve yabani hayvanların dilini anlamamı sağla da onların konuştuklarını anlayıp ders ve ibret alayım.

Musa Peygamber, onun bu isteğini ilk önce geri çevirdi.

– Bu hevesten vazgeç, dedi. Bu senin için iyi olma-yabilir.

Adam ısrar ediyor, isteğinden vazgeçmiyordu. Musa Peygamber ise onu vazgeçirmeye çalışıyordu. İsteğini kabul ettiremeyen adam,

– Bütün hayvanların dilini öğrenme isteğinden vazgeçtim. Bana sadece tavuk ve köpeğin dilini öğret. En azından insanların sadık dostu köpeklerin ve evimizdeki tavuklarla horozun konuştuklarını anlayayım, dedi.

Musa Peygamber, onun ısrarları karşısında,

– Sen bilirsin. Öyleyse istediğin verildi, dedi.

Adam sevinip teşekkür ederek ayrıldı Musa Peygamber'in huzurundan. Eve döndükten sonra köpek ve tavuğun dilini anlayıp anlamadığını sınamak için kapının önünde beklemeye başladı.

Evin hizmetçisi evin önüne çıkıp sofraya bezini silkeledi. Sofra bezinden büyük bir ekmek parçası yere düştü. Horoz hemen koşarak ekmeği kapıp kaçtı. Bunu gören köpek,

- Sen benim hakkımı elimden aldın, dedi horoz. Sen buğday tanesi yiyebilirsin. Oysa benim buğday yemem imkânsız. Buğday, arpa ve mısır yiyebilecekken bizim yiyeceğimize göz diktin.

Horoz ona cevap verdi:

- Ekmeği aldım diye üzülme. Bunun yerine daha iyi yiyecekler gelecek sana. Sahibimizin atı yarın ölecek. Bol bol et yersin. Atın ölümü köpekler için bayram demektir.

Adam, bunu duyunca hemen atını pazara götürüp sattı. Böylece horozun sözü boşa çıktı ve köpeğe karşı mahcup oldu. Ama ertesi gün kapının önünde ekmeği görünce gene dayanamayıp köpeğin önünden kapıverdi. Köpek buna çok sinirlendi,

- Bre hileci horoz, dedi. Bu kaçınıcı yalan? Ölecek dediğin ata ne oldu?

- O at başka yerde ölüp gitti, dedi horoz. Sahibimiz

atı satıp zarar etmekten kurtuldu ama başkalarını zarara soktu. Fakat merak etme. Yarın da katır ölecek. Tavuklar ve horozlar et yemez bilirsin. Katırını tek başına afiyetle yersin.

Adam, onların konuşmalarını gene duyup anladı ve hemen katırını sattı. Böylece köpek etten mahrum kaldı. Adam, horoz ve köpeğin dilini anladığı için seviniyordu. Ertesi gün öfkeli köpek, horoza bağırıp çağırıyordu:

– Behey yalancı horoz! Ne oldu katıra?

Horoz mahcuptu.

– Katırını da sattı, dedi hayıflanarak. Ama yarın kölesi ölecek. O ölünce cenaze evine yemekler gelir. Onların artıklarıyla bir güzel doyurursun karnını.

Adam bu konuşulanları da duyup kölesini aceleyle satıp tasadan kurtuldu.

Köpeğin artık tahammülü kalmamıştı. Horozun yolunu kesti.

– Bu kaçınıcı yalan, diye bağırıyordu. Yalandan başka işin yok senin zaten!

Horoz onun bu suçlamasına alınmıştı,

– Biz horozlar yalan söylemeyiz, dedi ibikleri kızarak. Sabah namazını insanlara biz bildiririz. Yanlış zamanda ötersek hemen boynumuzu keserler.

– Bu laflar karın doyurmuyor, dedi köpek.

Horoz, yutkunduktan sonra üzüntüyle sevinç arası bir sesle konuştu:

– Sana bir haberim var. Yarın sahibimiz ölecek. Mirasçısı da cenaze töreni için öküz kesecek. Sana da mahallenin köpeklerine de yiyecek çıkar. Bol bol yersin artık.

At, katır ve kölenin ölümünü duyan adam bunları satıp zarardan kurtulmuştu. Ama şimdi horozun ağzından kendi ölümünü duymuştu. Artık yapacak bir şey yoktu. Köpek ve arkadaşları o gün bayram etti.

İşte böyle, başkalarını zarara uğratmaktan çekinmeyen, sonunda kendisi zarar görür.

TEMBEL KÖPEK

T embel bir köpek vardı. Pek çok köpeğin yaptığı gibi kış gelince bir kenara kıvrılıp yerinden kalkmazdı. Soğuk kemiklerine işler, iyice büzüşüp küçülürdü. Açık havada sabahlamak onu canından bezdirirdi. Soğuktan kurtulmak için çareler düşünüp kendi kendine:

“Yaz gelsin de bir güzel çalışıp kendime bir kulübe yaparım.” derdi.

Fakat yaz gelip de havalar ısınınca iyice gevşer, kışınki küçük hâlimden eser kalmazdı. Kendi kendine çok büyük olduğunu düşünür, hiçbir kulübeye sığmayacağını sanırdı.

“Bu iri hâlimle hangi kulübeye sığarım.” derdi. Sıcığın da etkisiyle iyice tembelleşir, yeniden kış geleceğini unuttu. Böylece yeni kışa yine hazırlıksız yakalanırdı.

Bazı insanlar da zorlukla karşılaştığı zaman kendi kendine söz verip bir daha zorluklara karşı önlem almayı düşünür, ama zorluklar bitip de rahata erince tembelliği yüzünden hiçbir şey yapmaz.

ÜÇ BALIK

Bir gölde üç balık yaşıyordu. Balığın biri çok akıllı, biri yarı akıllı, biri de akılsızdı. Balıkçılar göl kenarından geçerken bu balıkları gördüler ve onları avlamak için ağ getirdiler. Akıllı balık, balıkçılar daha ağlarını atmadan oradan kaçtı ve zorlu bir yolculuktan sonra denize ulaştı.

Yarım akıllı balığın kafası da biraz çalışıyordu ama erken davranıp kaçmayı düşünmemişti. Birinci balıkla birlikte kaçamadığı için üzgündü. Ama üzülmeyen yararlı yoktu. Ne yaparsam, ne etsem, diye düşünmeye başladı. Aklına iyi bir fikir geldi,

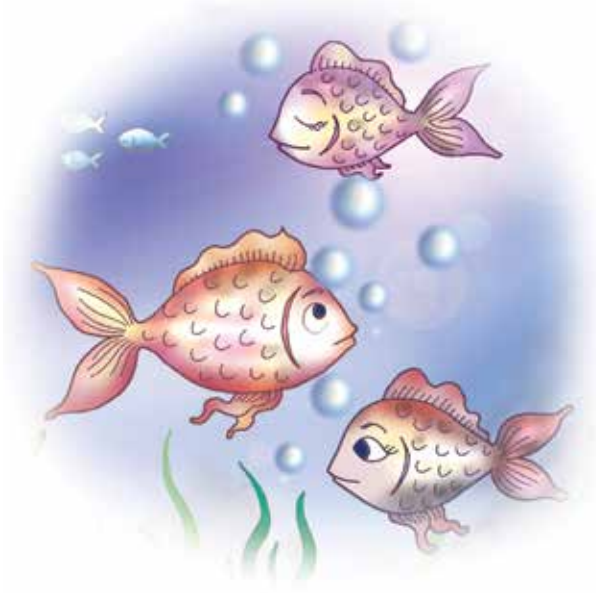
“En iyisi ölü taklidi yapayım.” dedi.

Ölü taklidi yapınca, balıkçılar onun ölmüş olduğunu sanıp yakalamaktan vazgeçtiler.

Akılsız olan üçüncü balık ise hiçbir çare düşünmemiş, balıkçıları seyrediyordu. Sonunda balıkçılar onun olduğu yere ağ attılar. Ağa takılan akılsız balık çırpınıp duruyor, akılsızlığına üzülmüyordu.

Onun bu üzüntüsünün hiçbir yararı olmadı. Balıkçılar onu yakalayıp kızgın tavayı hazırlarken, akıllı balığa uymadığı, denize ulaşmak için gayret etmediği için hayıflanıyordu. Kendi kendine, kendi kendine,

“Buradan kurtulursam bir daha gölde yaşamayacağım, doğruca denize gideceğim!” diyordu.

KUŞUN ÖĞÜDÜ

Bir avcının kurduğu tuzağa bir kuş yakalanmıştı. Tedbirsiz davranıp tuzağa düşen kuş kurtulmak için bir yol bulmaya çalışıyordu. Sonunda bir yol bulmuştu. Kendisini almaya gelen avcıya,

– Yüce efendim, dedi, sen nice koyunlar, inekler yemişsindir. Çok develer kurban etmişsindir. Onlarla doymamışken benimle nasıl doyacaksınız?

Adam, kuşun konuştuğunu görünce çok şaşırılmış, bakakalmıştı. Kuş ise konuşmaya devam ediyordu:

– Beni serbest bırak da sana üç güzel öğüt vereyim. Öğütlerimi dinle de zeki mi, aptal mı olduğuma sen karar ver.

– Öğütlerini söyle bakalım, dedi.

– Birinci öğüdü elindeyken vereyim, dedi kuş. İkinci öğüdü duvarın üstünde, üçüncü öğüdü de ağaca konup vereyim. Göreceksin, bu üç öğüt sayesinde bahtın açılacak.

Avcı, onun bu teklifini kabul etti ve tuzaktan kurtararak

avcuna aldı. Kuş, avcının avcundayken şu öğüdü verdi:

– Kim söylese söylesin, olmayacak şeye inanma. Kuş, bu öğüdü verince serbest kalıp duvarın üstüne kondu. Avcı ikinci öğüdü bekliyordu. Kuş, ikinci öğüdü de verdi:

– Geçmiş olan şeye üzülme. Elinden giden şeyler için boşuna hayıflanma.

Yakındaki ağaca konan kuş avcıya seslendi:

– Üçüncü öğütten önce sana bir haber vereceğim. Karnımda çok değerli on dirhem bir inci var. Bu inci senin ve ailen için iyi bir kazanç olurdu. Ama kısmetin değilmiş.

Bunu duyan avcı, acı acı inleyip ağlamaya başladı. Kuş, ona çıkışır gibi konuştu:

– Sana öğüt vermedim mi geçmiş olana üzülme diye? Geçip gitti artık. Ne diye üzülüyorsun? Öğüdümden bir şey anlamamışsın. Birinci öğüdümü de anlamadın sen. Demiştim ki kim derse desin, olmayacak söze inanma! Bayım, benim kendim üç dirhem gelmezken içimde nasıl on dirhem inci olsun?..

Bu sözler üzerine avcı ağlayıp üzülmeyi bıraktı. Üçüncü öğüdü merak ediyordu.

– Bana güzel dersler verdin ama üçüncü öğüdünü hâlâ söylemedin, dedi.

Kuş cevap verdi:

– Verdiğim iki öğüdü tutmadığın hâlde benden üçüncü öğüdü bekliyorsun! Uyuyan cahile öğüt vermek, çorak toprağa tohum ekmek gibidir.

KARINICALAR VE KALEM

Bir karınca, kâğıt üzerinde hareket eden bir kalem gördü. Kalem, kâğıt üzerinde geziyor, çok güzel resimler yapıyordu. Karınca hemen gidip bir başka karıncaya haber verdi,

– Bak, dedi, şu kalem ne güzel resim yapıyor.

Öteki karınca kalemi tutan parmakları gördü.

– Bu resimleri kalem kendi kendine yapmıyor, dedi. Kaleme resim yaptıran parmaklardır.

Onların konuşmalarını duyan üçüncü bir karınca geldi oraya. Onların bu konuşmalarını dinlerken, kaleme ve parmaklara bakıyordu. Daha da yukarıya bakınca kalemi tutan parmakların bağlı olduğu bir el ve kol gördü.

– Bu, dedi, parmakların işi değil, kolun işidir. Kol olmasa ne el hareket eder, ne parmaklar, ne de kalem.

En sonunda oraya daha akıllı ve bilgili bir karınca geldi. O da kalemin kâğıt üzerindeki hareketini izledi. Sonra parmaklara ve kola baktı. Kol da bir gövdeye bağlıydı.

- Bu gövdenin hareket etmesini sağlayan başka bir güç olmalı, diye düşündü akıllı karınca. Gövdeyi hareket ettiren akıl ve candır. Gövdede can olmasa hareket edemez. Akıl olmasa gövde, güzel resimler yapmayı düşünemez. Aslında her şeyin kaynağı insana can ve akıl veren Allah'tır.

ODUNCUNUN EŞEĞİ

Bir oduncunun çelimsiz mi çelimsiz bir eşeği vardı. Oduncu yoksul olduğundan eşeği de doğru dőrst beslenemiyor, gőrn geçtikçe zayıflıyordu. Őstelik hiç dinlenemiyor, ormandan Şehre odun taŐırmaktan yorgun dőrŐüyordu. Kendi karnını gőrlőkle doyuran sahibi, eşeğin hâline hiç aldırmıyordu.

Bir gőrn eŐeĐiyle oduna giderken padişahın seyisine rastladı. Seyis, padişahın sarayında atların bakımından sorumluydu. Oduncu seyisi tanıyordu. SelamlaŐtılar. Seyis, eşeğin hâline acımıŐtı.

– Bu zavallının hâli nedir böyle, diye sordu.

– Tek nedeni benim yoksulluğum, dedi oduncu. Ben karnımı zor doyuruyorum zaten.

Seyis, hem oduncuya yardım etmek hem de eşeği bu durumdan kurtarmak istiyordu.

– Sen onu birkaç gőrnlőĐüne bana ver de padişahın ahırında beslenip biraz kendine gelsin, dedi.

Oduncu bu teklife sevinmişti. “Hem eşek biraz güçlenir hem de belki padişahın bana biraz yardım gelir.” diye düşünüp eşeği seyise teslim etti.

Seysis, eşeği padişahın ahırına götürdü. Temiz ve bakımlı ahıra giren eşek çevresine bakındı. Çevresinde bir sürü bakımlı, semiz ve genç görünümlü atlar vardı. Yemleri ve suları zamanında geliyordu. Onların hâline imrendi.

Çelimsiz eşek bir onların bakımlı hâline, bir de kendinin zavallı hâline bakarak iç geçirdi. Sonra da başını yukarı kaldırıp şöyle dua etti: “Yüce Rabbim, eşeğim eşek olmasına ama ben de senin kulunum. Böyle çelimsiz ve güçsüz oluşum niçin?”

O gece eşeğin gözüne uyku girmedi. Böyle bir yere geldiği için şükretmek yerine, kendini atlarla karşılaştırıp şimdiye kadarki durumundan kendi kendine dert yanıyordu. “Bu atlar hiç yük taşımıyorlar. Yiyip içip yatıyorlar. Üstelik biz eşeklerden daha güçlüler. Bu adaletsizlik değil mi?”

Ertesi gün ahırda bir hareketlilik başladı. Savaş zamanı gelmişti. Eşeğin, savaşın ne olduğundan haberi yoktu. Şaşkınlık içinde olan bitenleri izliyordu. Atlar eyerlendi ve birer birer ahırdan çıkarıldı. Sonunda eşek ahırda yalnız kalmıştı.

Aradan uzun bir zaman geçti. Savaş bitmişti. Atlar yorgun argın geri döndüler. Her yanları yara bere

içindeydi. Atların ayakları sıkıca bağlandı. Nalbantlar sıra sıra dizilip atların yaralarını temizlemeye başladılar. Neşterlerle atların yaralarını yarıp savaşta saplanan ok uçlarını çıkarıyorlardı. Eşek, savaşın ne olduğunu o zaman anlamıştı. “Rabbim!” dedi. “Ben bu yoksulluk ve güçsüzlüğe razıyım. Yeter ki savaş ve huzursuzluktan uzak kalayım!” Yeter ki savaş ve huzursuzluktan uzak kalayım!”

İnsanlar, başkalarının yaşantılarının iyi yanlarını görüp onlara imrenirler. Oysa her insanın yaşantısının güzel yanları olduğu gibi, zor ve kötü yanları da olabilir. Önemli olan yaşantımızdaki güzellikleri iyi değerlendirmektir.

EŞEK VE TILKI

Kurnaz tilki, acıkan aslana yiyecek bulma telaşındaydı. Ne yapsam ne etsem diye düşünüp yürürken gölgede yatmakta olan bir eşeğe rastladı. Eşegi kandırıp aslanın yanına götürürse iş tamamdı. Aslan, eşegi bir güzel yakalayıp yiyecekti.

Tilki yaklaşıp eşegin aklını çecek sözler söylemeye başladı:

– Kalk da seni güzel çayırlara götüreyim. Böyle beklemekle karın doymaz. Bir bilsen etrafta ne güzel otlar var!

Eşek yattığı yerden konuştu:

– Ben hâlimden memnunum. Sahibim bana az da olsa yiyecek veriyor. Bununla yetinip şükretmek en iyisi.

Tilki, eşegi zor kandıracağını anlamıştı. Biraz daha dil dökmeliydi. Eşegin yanından ayrılmadı. Ona türlü türlü hikâyeler anlatıp ilgisini çekmeye çalıştı. Sonunda eşegi bir gezintiye çıkmaya razı etti.

– Fena mı olur, değişik yerler görürsün. Bu arada da güzel otlar yersin, dedi tilki.

Uzun süre tilkiye direnen eşek, tilkinin öve öve bitiremediği yeşillikleri ve berrak pınarları iyice merak etmeye başladı. Tilkinin söylediklerinden etkilenmişti. “Saman ve kuru ot yemekten bıktım zaten.” diye geçirdi içinden. Biraz taze ot yesem fena olmayacak.

Böylece tilkiyle eşek yola koyuldular. Sonunda aslanın beklediği yere yaklaşmışlardı. Eşeğin geldiğini gören aslan, sabırsızlanıp kükremeye başladı. Aslanın kükremesini duyan eşek dörtnala kaçıp gözden kayboldu.

– Padişahım, dedi tilki, ne diye sabretmedin? Sessiz kalıp yaklaşmasını bekleyecektin!

– Ne yapayım, dedi aslan, açlıktan sabrım da gitti aklım da. Sana, kurnaz tilki diye boşuna dememişler. Bir yolunu bulup onu buraya tekrar getirmeyi dene!

– Bu biraz zor olacak ama onu yine kandırabilirim. Bu kez de acele edip işi berbat etme, dedi tilki.

– Söz, yanıma gelinceye kadar hiç yerimden kımıldanmam. Uyumuş gibi yaparım, dedi aslan.

Tilki hemen eşeği buldu. Eşek ona sitem edip,

– Senin gibi dost olmaz olsun, dedi. Ben sana ne yaptım ki beni o canavarın yanına götürdün?

Tilki yine dil döküp eşeği kandırmaya çalıştı.

– Senin gördüğün aslan değil, bir büyüydü, dedi. Ben senden daha güçsüzüm ama her zaman orada dolaşırım. Şimdiye kadar bana bir zarar gelmedi. Herkesin

oraya yaklaşmaması için oraya büyü yapmışlar. Büyü yapmasalardı, bütün hayvanlar oraya gelir, orası çöl gibi kupkuru olurdu. Aslında ben sana söyleyecektim, aslan kükremesi gibi bir ses duyarsan korkma diye. Ama unutmuşum.

Tilkinin bu yeni hikâyesi yüzünden eşeğin kafası karışmıştı. Ama aslandan da ödü patlıyordu. Tilkinin dediği gibi o ses aslan sesi değil de bir büyü olabilirdi, ama ya gerçekten aslan varsa orada? Ne olursa olsun tilkinin peşine takılıp da tehlikeye atılmak istemiyordu artık. Tilkiye dönüp,

– Çekil git başımdan, senin lafına karnım tok, dedi.

Tilki bir türlü vazgeçmiyordu.

– Sen iyice kuruntulandın, dedi eşeğe. Gördüğün bir hayaldi. Tekrar gidelim, orada aslan olmadığını göreceksin.

Eşek, tilkiyi başından uzaklaştırmaya çalışıyor, tilkiyse eşeğe dil dökmeyi sürdürüyordu. Bu arada eşeğin karnı da iyice acıkmıştı. Tilki yeşil çayırlardan söz ettikçe eşeğin iştahı kabarıyor, böylece ne yapacağını bilemez oluyordu. Akli tilkiye inanmaması gerektiğini söylerken, midesi onu çayırlara gitmeye zorluyordu.

Sonunda tilkinin hileleri etkili oldu ve eşek ormana tekrar gitmeyi kabul etti. Böylece eşek, aslanın yanına kadar yaklaştı. Saklanmış olan aslan, son ana kadar sesini çıkarmadı ve eşek iyice yaklaşıncaya bir hamlede onu yakalayıp öldürdü.

Aslan, eŖekten biraz yedikten sonra susayıp yakındaki pınara su içmeye gitti. Bu arada fırsat kollayan tilki, aslanın yokluğundan yararlanıp eŖeğin ciğeriyle yüreğini yedi. Aslan, suyu içip eŖeğin yanına dönünce eŖeğin yüreğiyle ciğerini yemek için aradı, bulamadı. Tilkiye dönüp,

– Bunun ciğeriyle yüreği nerede, diye sordu.

Kurnaz tilki hemen cevap verdi:

– Onda ciğer ya da yürek olsaydı buraya bir daha gelir miydi?

ET VE KEDİ

Bir adamın tutumsuz bir karısı vardı. Adam eve ne getirirse boşa harcardı. Adam ise karısının bu davranışlarına pek sesini çıkarmazdı.

Bir gün adam, eve akşam yemeğine misafir çağırmıştı. Sabahleyin gidip alışveriş yaptı. Çarşıdan birçok yiyecek içecek aldı. Karısı pişirsin diye biraz da et almıştı. Adam, akşam yemeği için aldıklarını eve getirip bıraktıktan sonra tekrar işe gitti.

Adam gider gitmez karısı eti bir güzel pişirdi ve komşu kadınları davet etti. Kocasının aldığı içeceklerden de koydu masaya. Kadınlar hep birlikte yiyip içtiler.

Adam, misafir gelecek diye evine biraz erken geldi. Karısı pek hazırlık yapmamıştı. Üstelik et yemeği de yoktu. Adam merak etti.

– Biliyorsun, dedi, misafirimiz birazdan gelir. Misafire yemek ikram etmek gerek. Eti neden pişirmedin?

Karısının cevabı hazırды:

– Eti kedi yedi. Mümkünse gidip yeniden et al.

Adam, karısının huyunu bildiği için eti kedinin yediğine inanmamıştı. Kilerden tartıyı alıp geldi. Kediyi tarttı. Kedi tam yarım batman geliyordu. Bunun üzerine adam dayanamayıp karısına çıkıştı:

– Hanım, et yarım batmandan fazlaydı. Kedi ise tam yarım batman. Eğer bu kediyse bizim et nerede? Yok, bu etse bizim kedi nerede?

TUZAĞA DÜŞEN KUŞ

Bir ovada kuşlar için tuzak kuran bir avcı, tuzağın bulunduğu yere buğday serpip saklanmıştı. Kuşlar kendisini görmesin diye otların ve çalılıkların arasına gizlenmişti. Kuş çayırdaki gezinirken farkında olmadan avcının bulunduğu yere geldi. Otların arasında oturmakta olan adamı gördü. Adamın niçin orada oturduğunu anlayamamıştı. Merakını gidermek için adama seslendi:

– Hey, burada ne yapıyorsun? Kimsin sen? Niçin böyle otlar arasında duruyorsun?

Adam, avcı olduğunu anlamasını diye,

– Ben insanlardan uzak duran bir dervişim. Bu ıssız yerde bitkilerle beslenip kendi başıma yaşıyorum, diye cevap verdi.

Kuş, onun bu sözüne inanmıştı. Ona, insanlardan uzak durmaması ve çalışıp topluma yararlı işler yapması gerektiğini anlattı.

– İnsanların iyisi, insanlara yararı dokunandır, diye hatırlattı avcıya.

Avcı da onun sözlerini onayladı. Uzun uzun konuştular. Böyle konuşturlarken, kuşun gözü yerdeki buğdaylara ilişti:

– Bu buğdaylar kimin?

Avcı yalan söyledi:

– Bunları bana öksüz bir çocuk emanet etti.

– Ben çok acıktım, dedi kuş. Açlıktan bitkin düştüm. İzin ver de biraz buğday yiyeyim.

– Eğer çok açsan, yemende bir sakınca yok. Ama dayanabileceksen, yemesen daha iyi olur, dedi avcı.

Kuş, kendini tutamıyordu. Buğdaylara saldırmak için can atıyordu. Üstelik avcı da izin vermişti. Hemen saldırdı buğdaylara. Tuzağı hiç fark etmemişti.

Buğdayların birazını yedikten sonra yürümek için başını kaldırdı ama bir türlü hareket edemiyordu. Çünkü ayağı tuzağa takılmıştı. Sabırsızlığı ve dikkatsizliği yüzünden tuzağa düşmüştü.

Çırpınıp kurtulmaya çalıştıkça ayağı iyice bağlandı. Bağırıp yardım istedi ama yardımına kimse koşmadı. Avcıya yalvardı. Avcı zaten onu yakalamak istediği için ona yardım etmedi. Kuş, son pişmanlığın fayda etmediğini anladı.

FAREYLE KURBAĞA

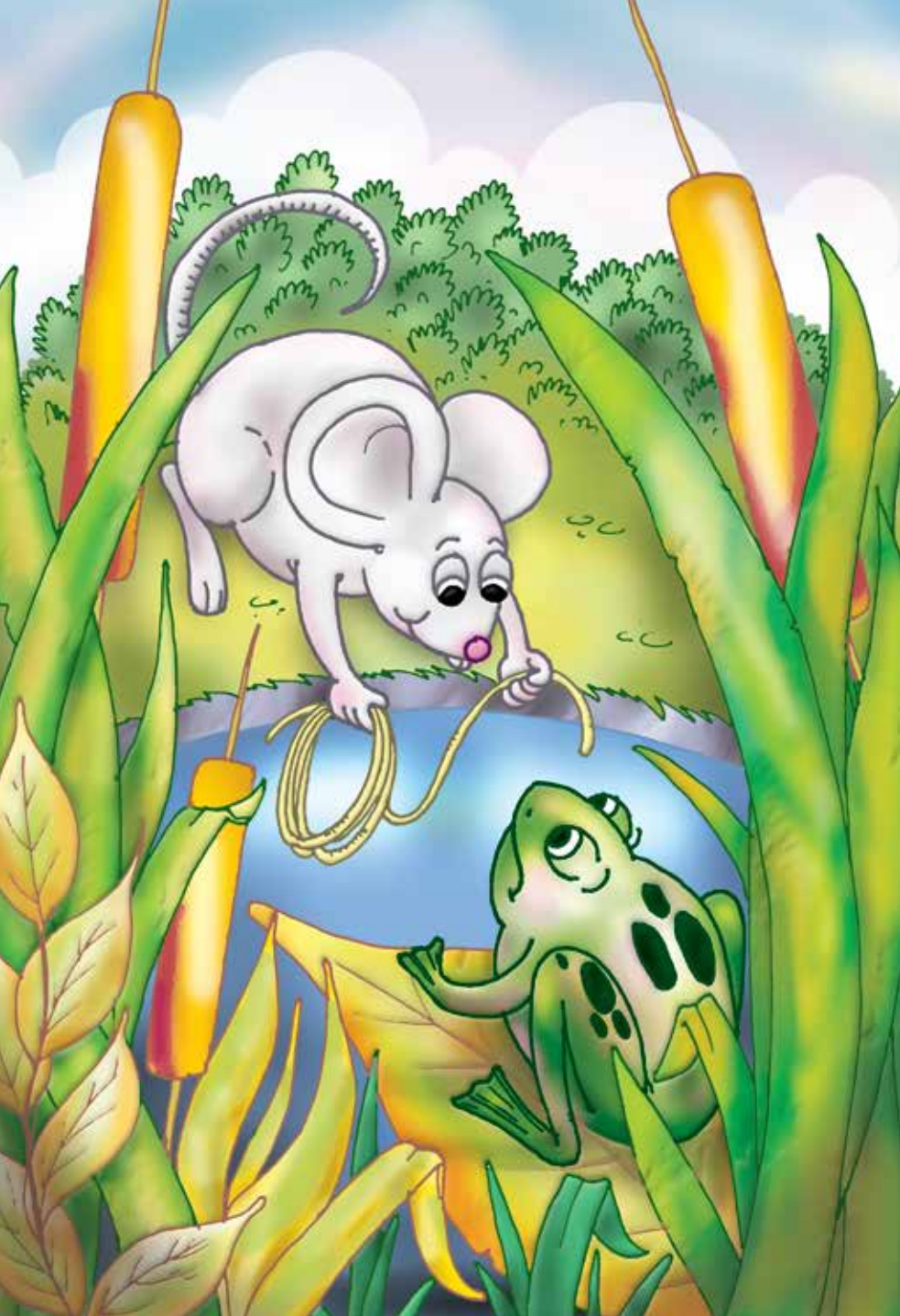
Bir gün bir fareyle kurbağa bir ırmak kıyısında karşılaştılar. Tanışıp kısa sürede arkadaş oldular. Her gün belirli bir vakitte ırmak kıyısında bir köşede buluşmaya başladılar. Böylece her gün bir süre birlikte oturup dertleşiyorlardı.

Bir gün bir arada konuşurlarken fare kurbağaya dedi ki:

– Kurbağa kardeş, her gün buluşuyoruz ama zamanı tam bilemediğimiz için birbirimizi beklemek zorunda kalıyoruz. Bazen ben geliyorum ama sen o sırada suda oynuyor oluyorsun. Sana sesleniyorum ama beni duymuyorsun.

Fare, kurbağayı çok seviyordu. Onu her istediğinde görmek istiyordu. Bunun için bir çözüm bulmalıydılar. Fare, uzun uzun kendi durumundan söz etti.

– Ben, dedi, sadece karada yaşayabiliyorum. Suya girmem imkânsız. Oysa sen hem suda yaşıyor hem de istediğin zaman karada gezebiliyorsun. Benim sana her zaman ulaşabilmem için bir yol bulmalısın.

Kurbağa, farenin yalvarmalarına dayanmadı.

– Haklısın, dedi fareye. Ama nasıl bir çözüm bulabiliriz ki?

Kurbağa bir çözüm bulamadı. Ama farenin aklında bir fikir vardı. Gözleri parlayarak konuştu:

– Bir çözüm buldum galiba! Bir ip bulalım. İpin bir ucunu benim ayağıma, öteki ucunu da senin ayağına bağlayalım. Birbirimizi görmek istediğimiz zaman ipi çekmek yeterli olur. Ben karadan ipi çekerim, sen de karaya çıkarısın.

Kurbağa bu fikirden pek hoşlanmamıştı ama arkadaşını kırmamak için sesini çıkarmadı. Fare hemen bir ip getirdi. Önce kurbağanın ayağına, sonra da kendi ayağına bağladı. Böylece her gün fare istediği zaman ipi çekiyor, kurbağa da karaya çıkıyordu.

Ne yazık ki bir gün kötü bir şey oldu. Bir karga fareyi yakalayıp uçmaya başladı. Fare kargayla birlikte havalandı. Kurbağa da sürüklenerek sudan çıkıp havalandı. Herkes havada uçan kurbağayı görünce çok şaşırdı.

Kurbağa ise yanlış biriyle arkadaş olduğunu daha yeni anlamıştı. Pişmanlık içinde kendi kendine şöyle dedi:

“Kendim gibi suda yaşamayan biriyle arkadaş olmanın sonu budur işte!”